

**ИСПИТНА
ПРОГРАМА**

ДРЖАВЕН ИСПИТЕН ЦЕНТАР

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

ДРЖАВНА МАТУРА

Скопје, 2010

**ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ
СРЕДНО СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ**

ДРЖАВЕН ИСПИТЕН ЦЕНТАР

ИСПИТНА ПРОГРАМА

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

ДРЖАВНА МАТУРА
ВО ГИМНАЗИСКО
И ВО СРЕДНО СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

Испитната програма по англиски јазик за државна матура во гимназиското и во средното стручно образование е донесена со решение на министерот за образование и наука бр. 07-121/1 од 29.01.2010 година.

1. ВОВЕД

Испитната програма е документ којшто на училиштата, наставниците, учениците/кандидатите и сите други заинтересирани за овој испит им нуди информации за содржината и квалитативниот аспект на испитот.

Намената на програмата е:

- да го насочи кандидатот успешно да се подготви за полагање на матурскиот испит по англиски јазик како странски јазик;
- да му помогне на наставникот за успешна реализација на наставната програма во функција на подготвување на учениците за матурскиот испит.

Испитната програма се темели на наставните програми по англиски јазик од I до IV година за средно образование како и Заедничката европска референтна рамка за јазиците.

Предмет на проверка на знаењата и способностите на учениците по предметот англиски јазик ќе бидат деловите на наставната програма: *Читање со разбирање и Пишување*.

* Содржините од *Култура* се застапени во задачите за *Читање со разбирање и Пишување* во коишто ќе се вклучат основните конвенции и културолошки особености на земјата чијшто јазик се изучува.

* Деловите од наставната програма: *Зборување и Слушање со разбирање* ќе бидат содржини на проверка тогаш кога во сите средни училишта во државата ќе бидат создадени подеднакви материјални и други услови неопходни за нивна проверка.

Со оваа испитна програма се утврдува содржината, организацијата и начинот на спроведување на државната матура во средното образование и очекуваните ефекти од нејзиното спроведување во подобрување на квалитетот на нашиот образовен систем.

Испитот по англиски јазик што се спроведува на крајот од четиригодишното школување во средното образование ќе овозможи да се провери:

- дали кандидатот има стекнато соодветни знаења и вештини по англиски јазик кои ќе му овозможат да го продолжи своето образование на високообразовните институции;
- дали кандидатот е оспособен самостојно да ги применува стекнатите знаења од англискиот јазик во комуникација во секојдневниот живот.

Овој испит ќе биде мотивација учениците во иднина уште потемелно да го изучуваат предметот англиски јазик.

Испитната програма ги содржи следните компоненти:

- Општа цел на испитот;
- Содржина на испитот;
- Спецификација на способностите што се оценуваат;
- Конкретизација на целите (знаењата и способностите);
- Спецификациска мрежа на целите;
- Опис на испитот;
- Начин на оценување.

2. ОПШТА ЦЕЛ НА ИСПИТОТ

Со испитот се очекува кандидатот да покаже дека е способен:

- самостојно да разбере пишан текст;
- да комуницира писмено преку лични (неформални) и формални писма;
- да состави текст на познати теми или теми од личен интерес .

3. СОДРЖИНА НА ИСПИТОТ

1. Читање со разбирање.
2. Пишување.

3.1. Знаења и способности коишто се оценуваат:

- познавање на лексиката, граматиката, комуникативните модели и културата на земјата чиј јазик се изучува;
- разбирање на пишан текст;
- писмена интеракција и продукција.

3.2. Конкретизација на целите

Дел 1: Читање со разбирање

Од кандидатот се очекува:

- да ја разбере главната идеја во текстот;
- да пронајде (извлече) конкретни информации во текстот;
- да го разбере текстот во детали.

Содржини и видови текстови за делот *Читање со разбирање*

Содржини	Видови текстови (актуелни за возраста и интересите на учениците)
<ul style="list-style-type: none"> - Семејство - Слободно време (интереси, хоби, патувања итн.) - Современи комуникации (печат, телевизија, радио, Интернет итн.) - Музика - Филм - Спорт - Секојдневно живеење (навики, обичаи, празнување) - Животна средина - Образование, професии, занимања (планови за иднината и слично)	<ul style="list-style-type: none"> - Новинарска статија, писмо, оглас и сл. - Мапи, огласи, паноа, флаери, проспекти, декларација за производ, рекламен материјал, етикета, мени и сл. - Раскази, бајки, басни, извадоци од романи, брошури, извештаи и коментари во функција на содржините наведени во табелава

Дел 2: Пишување

Од кандидатот се очекува:

- да напише лично (неформално) писмо со кое искажува благодарност, извинување, честитање, прифаќање/одбивање, барање/давање информации;
- да напише лично (неформално) писмо со кое опишува настани, искуства и впечатоци;
- да напише едноставен состав на позната тема или теми од личен интерес;
- да пишува формални писма (поплаки, рекламации...).

Содржини и видови текстови за делот *Пишување*

Содржини	Видови текстови
Текстови актуелни за возраста и интересите на учениците <ul style="list-style-type: none"> - Семејство - Слободно време (интереси, хоби, патувања итн.) - Современи комуникации (печат, телевизија, радио, Интернет итн.) - Музика - Филм - Спорт - Секојдневно живеење (навики, обичаи, празнување) - Животна средина - Образование, професии, занимања (планови за иднината и слично) - Личности и настани од науката, литературата и уметноста	<ul style="list-style-type: none"> - Лични (неформални) и формални писма - Едноставен состав

4. ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ НА ИСПИТНИТЕ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

Читање со разбирање

Цели	Начин на читање	Примери	Задачи
Кандидатот да ја разбере главната идеја во текстот.	Глобално читање	Можам да сфатам за каков вид на текст станува збор, односно кои се главните ликови и настани во текстот.	Задачи со повеќечлен избор (помеѓу четири понудени одговори). Задачи со поврзување. Задачи со определување точност/неточност на исказ. Задачи со внесување податоци од текст во табела.
Кандидатот да пронајде конкретни информации во текстот.	Селективно читање	Од возниот ред сакам да дознаам кога поаѓа возот за Берлин	Задачи со поврзување, Задачи со повеќечлен избор; Задачи со определување точност/неточност на исказ. Задачи со внесување податоци од текст во табела
Кандидатот да го разбере текстот во детали.	Детално читање	Од упатството за употреба сакам точно да дознаам како работи апаратот.	Задачи со поврзување, Задачи со повеќечлен избор; задачи со определување точност/неточност на исказ. Задачи со подредување на делови од текст по логичен редослед; пополнување на празнини во текст со дадени зборови, изрази и јазични структури.

Делот *Читање со разбирање*, на испитот е застапен со 50%.

Пишување

Видови текстови	Цели
Лично (неформално) писмо Формално писмо	Кандидатот: - да искаже благодарност, извинување, честитање, прифаќање/одбивање, барање/давање информации; - да опишува настани, искуства и впечатоци; - поплаки, рекламации.
Едноставен состав	- да пишува едноставни состави на познати теми или теми од личен интерес.

Делот *Пишување* на испитот е застапен со 50%.

5. ОПИС НА ИСПИТОТ

Матурскиот испит по предметот англиски јазик се состои само од писмен дел.

Преку испитот се проверуваат способностите за читање со разбирање и пишување во времетраење од 3 часа.

За деловите *Читање со разбирање* и *Пишување*, испитот ќе се изведува во една сесија, без пауза, со екстерно подготвен испитен материјал.

Испитот ќе содржи:

а) неколку испитни задачи за читање со разбирање.

б) две задачи за пишување; можен број на бодови за делот *Пишување* е 35, и тоа:

- за писмо од 80 до 100 збора - 15 можни бода;
- за состав од 140 до 180 збора - 20 можни бода.

Видови испитни задачи

Дел 1: Читање со разбирање

Долунаведените видови испитни задачи се базирани на неколку текстови од различни извори соодветни на интересите и возраста на кандидатите.

Задачите ќе бидат од типот:

- прашања со повеќечлен избор;
- пополнување на празнини во текст со дадени зборови, изрази и јазични структури;
- задачи со подредување на делови од текст по логичен редослед;
- определување точност/неточност на исказ.
- со поврзување (текст – слика; наслов – текст; исказ во текст – личност; текст - текст и сл.);
- задачи со внесување податоци од текст во табела.

Дел 2: Пишување

Делот *Пишување* ќе се тестира преку избор од испитните задачи со кои ќе бидат опфатени предвидените цели. Испитните задачи ќе се разликуваат според бројот на зборовите и според соодветните барања што произлегуваат од видот на задачата.

На пример:

- од 80 до 100 збора:
- писмо;
- од 140 до 180 збора:
- состав.

6. НАЧИН НА ОЦЕНУВАЊЕ

Вкупниот број бодови што можат да се освојат на испитот на екстерниот дел се движи во интервал од 60 – 80 бода.

Оценувањето се врши централизирано на едно место од страна на независни оценувачи, врз основа на однапред изготвено упатство и услогласени критериуми.

Потребниот број бодови за да се положи испитот, како и распонот на бодови за секоја од позитивните оценки (од 2 до 5) се утврдува по завршувањето на испитот.

Оценувањето на испитните задачи од компонентата *Пишување* ќе се изведува со помош на следните критериуми:

Писмена интеракција

Бр. на бодови	Содржина
5	Содржината во целост одговара на барањата на задачата. <ul style="list-style-type: none"> • Барањата се потполно и подеднакво разработени и во целост соодветствуваат на упатството на задачата.
4	
3	Содржината е делумно соодветна на барањата на задачата. <ul style="list-style-type: none"> • Барањата се делумно разработени – со минимум информации. • Има непотребни информации.
2	
1	Постои мала поврзаност на содржината во текстот со барањата од задачата. <ul style="list-style-type: none"> • Информациите се нејасни, се повторуваат или ги нема во доволен број.

Бр. на бодови	Структура
3	Јасно препознатлива организација и структура соодветна на поставената задача. Текстот ги содржи сите обележја (елементи) на видот на текстот.
2	
1	Структурата воопшто не одговара на видот на текстот.

Бр. на бодови	Јазик (правопис, лексика и граматика)
7	<p>Кандидатот успешно го употребува јазикот.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Текстот е сосема разбирлив со незначителни грешки во поглед на правописот и интерпункцијата. • Лексиката е разновидна, правилно употребена, соодветна на поставената задача. • Употребени се разновидни граматички структури со можни незначителни грешки.
6	
5	<p>Кандидатот покажува добро познавање на јазикот.</p> <p>Текстот е разбирлив, но:</p> <ul style="list-style-type: none"> • има мал број правописни и интерпункциски грешки кои не го попречуваат разбирањето на текстот; • лексиката е соодветна и правилно употребена иако се среќаваат грешки кај посложените искази или е видливо влијанието од мајчиниот или друг странски јазик; • текстот е разбирлив иако се среќаваат грешки при употребата на посложените граматички структури.
4	
3	<p>Кандидатот покажува основни познавања.</p> <p>Текстот е во поголем дел разбирлив, иако:</p> <ul style="list-style-type: none"> • се сретнуваат повеќе правописни грешки кои понекогаш го отежнуваат разбирањето; • лексиката е едноставна; преземена од задачата или се повторува; • употребени се едноставни граматички структури речиси без грешки.
2	
1	<p>Кандидатот покажува тешкотии при употребата на јазикот.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Текстот во целина тешко се разбира поради бројните грешки во поглед на лексиката, правописот и граматичките структури.

* Текстот се оценува со 0 бодови по сите критериуми доколку:

- има помалку од 50% од бараниот број зборови;
- содржината воопшто не одговара на барањата на задачата.

Писмена продукција

Бр. на бодови	Содржина
5	Содржината е во целост соодветна на барањата. <ul style="list-style-type: none"> • Барањата се потполно и подеднакво разработени и во целост соодветствуваат на упатството.
4	
3	Содржината е делумно соодветна на барањата. <ul style="list-style-type: none"> • Барањата се недоволно разработени – со минимум информации. • Се среќаваат непотребни информации или информации кои се повторуваат.
2	
1	Постои мала поврзаност на содржината со барањата. <ul style="list-style-type: none"> • Информациите во голем дел не соодветствуваат со барањата на задачата.

Бр. на бодови	Кохерентност и кохезија
5	Мислите се јасни, логички подредени (организирани во вовед, главен дел, заклучок) и лесни за следење. <ul style="list-style-type: none"> • Употребени се разновидни и соодветни поврзувачки средства на ниво на реченици и пасуси.
4	
3	Мислите не се секогаш јасни, не се добро организирани и логички подредени. <ul style="list-style-type: none"> • На некои места е отежнато следењето на мислите • Ограничена употреба на поврзувачки средства
2	
1	Мислите се нејасни, лошо организирани и тешки за следење. <ul style="list-style-type: none"> • Несоодветна употреба или никаква употреба на поврзувачки средства.

Бр. на бодови	Лексика
5	Лексиката е богата и точно употребена. <ul style="list-style-type: none"> • Се среќаваат измени на формулациите за да се избегне повторување на исти зборови и изрази.
4	
3	Лексиката е едноставна, но точно употребена. <ul style="list-style-type: none"> • Лексиката се повторува или е преземена од упатството на задачата.
2	
1	Лексиката е ограничена. <ul style="list-style-type: none"> • Употребени се изолирани зборови и изрази.

Бр. на бодови	Граматика
5	<ul style="list-style-type: none"> • Правилна употреба на разновидни граматички структури, како и видови реченици (прости и сложени), речиси без грешки. • Текстот е лесно разбирлив и покрај малите грешки во правописот и интерпункцијата.
4	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Употреба на разновидни граматички структури со многу грешки ИЛИ едноставни граматички структури речиси без грешки. • Ограничена употреба на разновидни типови реченици. • Текстот е, главно, разбирлив со грешки во правописот и интерпункцијата кои понекогаш го попречуваат разбирањето.
2	
1	<ul style="list-style-type: none"> • Употреба на едноставни граматички структури со елементарни грешки кои го попречуваат разбирањето на текстот. • Тешко разбирлив текст поради голем број грешки во правописот и интерпункцијата.

* Текстот се оценува со 0 бодови по сите критериуми доколку:

- има помалку од 50% од бараниот број зборови;
- содржината воопшто не одговара на барањата на задачата.

Дополнителни критериуми:

1. За секој вид задача е дозволена максимум толеранција од 10 збора (под и над дозволената граница).
2. Доколку кандидатот напишал повеќе од бараниот број збора, согласно видот на задачата, како и над дозволената максимум толеранција од десет зборови, текстот се оценува до дозволената горна граница на толеранција.
3. Доколку кандидатот напишал до 50% помалку зборови од бараниот број, согласно видот на задачата, текстот се оценува со 0 бодови за содржина, и со по **едно ниво подолу** по сите критериуми. На пример, доколку зборовите за текстот од писмена интеракција се до 40 збора, а за писмена продукција до 70 збора.
4. Броевите како дел од датум (19.06.2009) или час (5 o'clock) не се бројат.
5. Кратенките како o'clock, a.m/p.m се бројат како еден збор, а кратенките како don't, I'd, He's, како два.
6. Сложените именки со црта (Coca-Cola), се бројат како еден збор, а сложените именки без црта, како два.
7. СМС кратенките (4U наместо for you, или CU наместо see you,) не се дозволени и се сметаат за грешки.